

Aanpak Mensenhandel

Bewustwording | **Training** | **Opleiding**

Integraal trainingsaanbod van **CoMensha**, **FairWork** en **SVIAM**

Het bestrijden van mensenhandel (ook wel moderne slavernij genoemd) doen we samen. Om gemeenten op weg te helpen ontwikkelden drie organisaties die tegen mensenhandel strijden vanuit hun eigen specialisme een gezamenlijk trainingsprogramma. De bewustwordingsbijeenkomsten, trainingen en opleiding vullen elkaar nadrukkelijk aan. Ze dragen allen bij aan de aanpak van mensenhandel en richten zich op een andere doelgroep óf hebben een ander leerdoel. Ze worden verzorgd door een van de partijen.

Per regio kan een integraal aanbod met data en locatie op maat worden gemaakt. Zo'n regionaal trainingsaanbod dat verschillende groepen uit de keten bediend, kan de aanpak per gebied een boost geven. Het onderstaande aanbod kan ook los van elkaar aangevraagd worden. Interesse als individuele deelnemer, gemeente of bijvoorbeeld als ketenregisseur? Neem contact op met:

CoMensha m.dekoning-man@comensha.nl / s.vandenberg@comensha.nl

FairWork r.zuidema@fairwork.nu

SVIAM info@sviam.nl

comensha
coördinatiecentrum tegen mensenhandel

FAIRWORK

SVIAM

Bewustwordingsbijeenkomsten voor gemeenten

Verzorgd door: CoMensha, het landelijke coördinatiecentrum tegen mensenhandel
(www.comensha.nl)

Voor wie: gemeenten, aparte of gemixte functiegroepen (o.a. baliemedewerkers, toezichthouders en handhavers, leerplichtambtenaren en wijkteams).

Doel: gemeenteambtenaren bewust maken van mensenhandel en ervoor zorgen dat de ogen en oren van de verschillende uitvoerend ambtenaren worden ingezet om mensenhandel te signaleren en ernaar te handelen.

Data en locatie: in overleg (duur bijeenkomst 2 uur of langer, afhankelijk van de vraag en wensen)

N.B. Er zijn geen kosten verbonden aan deze bewustwordingsbijeenkomsten omdat de rijksoverheid subsidie verleent aan CoMensha hiervoor.

Contact: s.vandenberg@comensha.nl

Zie voor meer info over de bewustwordingsbijeenkomst van CoMensha toegevoegde flyer hieronder.

Training ketensamenwerking bestrijding mensenhandel

Verzorgd door: Stichting Voor Integrale Aanpak Mensenhandel (www.sviam.nl)

Voor wie: Professionals in een specifieke regio die met elkaar willen samenwerken in de bestrijding van mensenhandel. Partijen zoals lokale en regionale overheden, opsporings- en hulpverleningsorganisaties, maatschappelijke organisaties en private partners.

Doel: Het doel van deze training is het bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking in de de keten/tussen de ketenpartners in een specifieke regio. Het effectief bestrijden van mensenhandel kan niet door slechts één organisatie gedaan worden. Het is van groot belang dat ketenpartners in een regio weten met wie ze zouden moeten samenwerken en op welke wijze.

Data: Bij interesse wordt per regio een aanbod samengesteld

Contact: info@sviam.nl

Zie voor meer info over de training van SVIAM toegevoegde flyer hieronder.

Vaardigheidstraining voor gemeenten

Training 1 Signaleren van mensenhandel: van onderbuikgevoel tot melding

Voor wie: ambtenaren met burgercontact

- Praktische vaardigheidstraining voor ambtenaren met burgercontact per functiegroep: baliemedewerkers, handhaving & toezicht of sociale wijkteams

Training 2 Signaleren in jouw team: jouw rol is essentieel

Voor wie: Leidinggevendenden die een essentiële rol hebben bij het faciliteren van het signaleren

- Praktische training voor teamleiders
- Training van een halve dag

Training 3 Train-de-trainer: Hoe verzorg ik bewustwordingsbijeenkomsten in mijn gemeente?

Voor wie: aandachtsfunctionarissen of staff-medewerkers die deze bijeenkomsten willen verzorgen

- Leer bewustwordingsbijeenkomsten te verzorgen voor bijvoorbeeld sociale wijkteams of toezichthouders om zo meer signalen op te halen.

Training 4 Hoe vul je jouw praktische rol in als aandachtsfunctionaris van mensenhandel bij een gemeente?

Voor wie: Aandachtsfunctionaris van mensenhandel

- Leer hoe je jezelf zichtbaar kunt maken binnen de gemeente als aandachtsfunctionaris. Weet welke signalen jouw collega's kunnen oppikken en hoe daarop te reageren. Wat zijn mogelijke melddrempels bij collega's en hoe neem je die weg?

Zie voor meer info over de training van FairWork toegevoegde flyer hieronder.

Open je ogen voor mensenhandel!

Gemeenteambtenaren zijn de ogen en oren van de gemeente en kunnen slachtoffers van mensenhandel en mensenhandelaren tegen komen in hun werk. Signalen worden vaak wel gezien maar niet herkend als mensenhandel. Iedereen die in contact komt met burgers kan mogelijke signalen mensenhandel tegenkomen of een niet-pluis gevoel hebben. Maar wat doe je er vervolgens mee.

Bij mensenhandel wordt er een grove inbreuk gemaakt op de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. Er is altijd sprake van uitbuiting en een ernstige schending van de mensenrechten.

Alle vormen van mensenhandel komen voor in Nederland. Ze kunnen aanwezig zijn in je werkomgeving, alleen zie je ze niet altijd meteen. Vaak is er van alles aan de hand waar je eerst mee aan de slag gaat en is er niet of nauwelijks aandacht voor mogelijke signalen van mensenhandel. Het gaat er niet om je werk compleet anders in te richten, maar te leren met een andere blik te kijken. Zodat jouw signaal de puzzel compleet kan maken.

De verschillende vormen van mensenhandel, o.a.:

- # seksuele uitbuiting
(hier vallen ook slachtoffers van loverboys onder);
- # overige arbeidsuitbuiting;
- # criminele uitbuiting;
- # gedwongen bedelarij.

Tijdens deze bewustwordingsbijeenkomst komt het volgende aan bod:

- * Wat mensenhandel is
- * Wat de signalen zijn
- * Waar je terecht kunt met je signalen mensenhandel
- * Wat je kunt doen met je niet-pluis gevoel
- * Welke organisaties zitten er in je eigen regio
- * Wat kan je doen mede gezien de AVG

Deze bewustwordingsbijeenkomsten zijn voor iedereen binnen de gemeente met burgercontact. Denk daarbij o.a. aan baliemedewerkers, toezichthouders en handhavers, leerplichtambtenaren, wijkteams.

In bijna alle regio's in Nederland is er een zorgcoördinator mensenhandel aanwezig. Deze zorgcoördinator coördineert regionaal de zorg voor alle mogelijke slachtoffers van mensenhandel. Omdat de zorgcoördinator op de hoogte is van alle regionale afspraken zal deze ook betrokken worden bij de bewustwordingsbijeenkomsten.

Deze bijeenkomst wordt helemaal op maat gemaakt voor uw gemeente.

Meer weten?

Heb je interesse in deze voorlichting of heb je nog vragen? Neem dan contact op met onze adviseur aanpak Mensenhandel, Sandra van den Berg via +31 (0)33 448 11 86 of mail naar s.vandenberg@comensha.nl

CoMensha brengt mensenhandel in beeld. Wij zijn hét landelijke, onafhankelijke expertise- en coördinatiecentrum dat zich inzet voor de belangen en rechten van slachtoffers van mensenhandel in Nederland.

CoMensha | Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel:

- geeft inzicht in aard en omvang van mensenhandel door [registratie van slachtoffers](#) en analyse en rapportage;
- coördineert de [eerste opvang, hulpverlening en zorg](#);
- adviseert, signaleert en agendeert knelpunten;
- geeft [trainingen en voorlichting](#) aan professionals;
- is voorzitter van het Strategisch Overleg Mensenhandel (SOM), het platform van Zorgcoördinatoren en is lid van de landelijke Taskforce Mensenhandel (zie [ketensamenwerking](#)).

CoMensha werkt onder andere nauw samen met de Nationale Politie, de Koninklijke Marechaussee, de Inspectie SZW, de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, verschillende ministeries en gemeenten, opvanginstellingen, (jeugd)zorginstellingen, diverse andere NGO's en de advocatuur.

CoMensha werkt altijd vanuit het slachtofferperspectief.

Trainingsaanbod aanpak van mensenhandel op meerdere gemeentelijke niveau's

De FairWork Academie, het trainings- en adviesbureau van FairWork, verzorgt gespecialiseerde trainingen voor gemeenten. Voor de gemeenten bieden wij de volgende hands on trainingen aan om de aanpak van mensenhandel praktisch vorm te geven.

Training 1 Signaleren van mensenhandel: van onderbuikgevoel tot melding (en gelijk starten met signaleren)

Wat: Praktische vaardigheidstraining voor ambtenaren met burgercontact per functiegroep: balie-medewerkers, handhaving & toezicht of sociale wijkteams

Voor wie: ambtenaren met burgercontact

Investering: 399 euro per deelnemer (InCompany is mogelijk)

Voorwaarde: een aandachtsfunctionaris is aangesteld en heeft uren beschikbaar

Eendaagse training | follow-up bijeenkomst van 2 uur na 6 maanden

Aan het einde van de dag weten de deelnemers:

- ✓ wat mensenhandel omvat
- ✓ welke signalen zij specifiek voor hun werkpraktijk kunnen zien

En kunnen ze:

- ✓ de juiste vragen stellen om een signaal scherper in beeld te krijgen
- ✓ zelf een inschatting maken: wel of niet melden?
- ✓ op een goede manier melden op de juiste plek binnen de organisatie

Deelnemers kunnen (de volgende dag) gelijk starten met signaleren. Tijdens de trainingen wordt aan de hand van casuïstiek uit de regio getraind op het herkennen van signalen van mensenhandel. Er wordt gewerkt met herkenbare situaties die een deelnemer in zijn werk kan tegen komen. Op die manier leren deelnemers een professioneel onderbuikgevoel om te zetten in een concreet signaal. Vervolgens wordt besproken welke stappen ze kunnen ondernemen en waar ze het signaal (intern) kunnen melden.

Met een acteur oefenen deelnemers gesprekstechnieken om contact te leggen met een vermoedelijke dader of slachtoffer om bij een onderbuikgevoel de signalen scherper te krijgen. De communicatietrainer van FairWork helpt hen om de juiste vragen te stellen op basis van de definitie van mensenhandel. Vervolgens maken zij zelf een inschatting: wel of niet melden. De deelnemers worden gestimuleerd om

alleen signalen door te geven en hoeven dus geen 'bewijs' te vergaren (daar zijn de opsporingsinstanties voor).

Voordelen:

- ✓ Deelnemers worden zich ervan bewust dat zij mensenhandel kunnen signaleren en weten hoe te handelen: vragen stellen, observeren, overleggen met een collega, afwegen wel of niet melden en dan de stap zetten naar de aandachtsfunctionaris
- ✓ Intensieve training die door 95 procent van de deelnemers als zeer waardevol en praktisch wordt ervaren
- ✓ Aandachtsfunctionaris kan zich goed presenteren tijdens de training
- ✓ De kennis kan de dag erna gelijk worden toegepast in de praktijk
- ✓ Deze training geeft een stevige impuls aan het naar boven krijgen van signalen

Nadelen

- ✓ Tijdsintensief en er hangt een prijskaartje aan

Training 2 Signaleren in jouw team: jouw rol is essentieel

Wat: Praktische training voor teamleiders, training van een halve dag

Voor wie: Leidinggevendenden die een essentiële rol hebben bij het faciliteren van het signaleren

Investering: 199 euro per deelnemer

Aan het einde van de training weten deelnemers:

- ✓ wat mensenhandel is
- ✓ welke signalen diverse ambtenaren met burgercontact kunnen herkennen en welke stappen zij vervolgens kunnen nemen (meldroute)
- ✓ hoe signalen mensenhandel worden opgevolgd en hoe de routing in Zeeland loopt
- ✓ waar uitvoerende teamleden tegenaan lopen en hoe zij hun team hierin kunnen ondersteunen en de meldingsbereidheid kunnen bevorderen van medewerkers die signalen zien

Hoewel het misschien niet de eerste groep is waar je aan denkt, blijkt dat trainen van leidinggevendenden essentieel te zijn, tenminste als je een goedwerkende meldcultuur- en structuur wilt optuigen binnen de gemeente. Zij zijn essentieel voor het scheppen van de juiste randvoorwaarden om te kunnen signaleren: tijd mogen nemen als je extra vragen wilt om een onderbuikgevoel scherper te krijgen (en dat dit betekent dat je uitloopt), beleid maken over zaken als 'Vragen we standaard het ID van een begeleider?', steun ervaren bij het melden van een 'vaag gevoel' en dat dit gewaardeerd wordt door alle lagen binnen de organisatie. Als deze zaken op orde zijn, draagt dat bij aan een goede meldcultuur. Naast het hebben van een zichtbare aandachtsfunctionaris (voorwaarde om te kunnen starten met training 1), is een dergelijke meldcultuur nodig om signalen daadwerkelijk naar boven te krijgen.

Voordelen:

- ✓ Leidinggevenden begrijpen welke rol zij kunnen spelen om signaleren mogelijk te maken
- ✓ Ze hebben de tools in handen om dit mogelijk te maken
- ✓ Je werkt aan het opbouwen van een goede meldcultuur die standhoudt op de lange termijn

Nadelen:

- ✓ Tijdsintensief

Training 3 **Train-de-trainer: Hoe verzorg ik bewustwordingsbijeenkomsten in mijn gemeente?**

Wat: Leer bewustwordingsbijeenkomsten te verzorgen voor bijvoorbeeld sociale wijkteams of toezichthouders om zo meer signalen op te halen, tweedaagse training | toolkit

Voor wie: o.a. aandachtsfunctionarissen

Investing: 599 euro per deelnemer

Wil je zelf sociale wijkteams, WMO-ambtenaren, toezichthouders of bijvoorbeeld Burgerzaken bewustmaken van de noodzaak om te signaleren? Met deze training leer je hoe je dat praktisch doet.

De deelnemer ontwerpt samen met de trainer in een twee dagen een aantrekkelijk bewustwordingsprogramma voor die doelgroepen die hij op het oog heeft. De trainer neemt hen stap voor stap mee: welke keuzes maak je om vervolgens je doel te bereiken? Aan het einde van de twee dagen, levert dit je op:

- een zeer gedetailleerd uitgewerkt aantrekkelijke trainingsontwerp (voor live & online) om collega's te informeren en motiveren om signalen op te pakken en iets mee te doen. Het leuke: je hebt dit zelf ontworpen!
- een bijpassende PowerPoint
- een paar extra werkvormen in je zak die je kunt inzetten als tempoversneller of -vertrager
- je hebt flink geoefend met dit trainingsontwerp

Voordelen:

- ✓ Je kunt 'massa maken'
- ✓ Het is een geweldige manier om jezelf te presenteren als aandachtsfunctionaris
- ✓ Om een werkrelatie met je signalerende collega's op te bouwen
- ✓ Om signalen rechtstreeks op te halen
- ✓ Het is financieel voordeliger dan een eendaagse vaardighedentraining
- ✓ Inhoudelijke verdieping voor jezelf

Nadelen:

- ✓ Je werkt alleen aan bewustwording en niet aan vaardigheden

- ✓ Na afloop hebben mensen nog niet de vaardigheid om te handelen: welke vragen stel ik, hoe doe ik dat en hoe maak ik de afweging om te melden (en hoe en waar doe ik dat dan?)
- ✓ Je moet zelf flink investeren qua uren om deze bijeenkomsten te verzorgen (voorbereiding, uitvoering en nazorg)

Training 4 Hoe vul je jouw rol in als aandachtsfunctionaris van mensenhandel?

Voor wie: aandachtsfunctionarissen

Wat: eendaagse training met tweede bijeenkomst van 2 uur na 6 maanden

Investering: 399 euro per deelnemer

Aan het einde van de dag weten de deelnemers:

- wat is mensenhandel precies is
- welke signalen hun ambtenaren met burgercontact kunnen opvangen
- hoe ze hun informatiepositie kunnen verbeteren
- welke set bestuurlijk instrumentarium ze kunnen inzetten
- hoe ze het Kader en Handreiking van de VNG en CoMensha kunnen gebruiken als basis

En kunnen ze:

- zichzelf zichtbaar maken in de organisatie als aandachtsfunctionaris
- de problematiek van mensenhandel kort en krachtig uitleggen aan signalerende collega's
- een melding van een collega goed opvolgen
- melddrempels van collega's herkennen

Voordelen

- ✓ Aandachtsfunctionaris kan snel handen en voeten geven aan het beleid
- ✓ Praktische training die het Kader en Handreiking als basis heeft
- ✓ FairWork weet door jarenlange ervaring goed wat signalerende collega's nodig hebben van een aandachtsfunctionaris
- ✓ Trainers geven ook les bij SBO, module mensenhandel

Nadelen

- ✓ Niet gericht op theoretische vraagstukken

Wie zijn de trainers van de Fairwork Academie?

Bij de FairWork Academie, het trainingsbureau van FairWork, werken twee vaste trainers. Zij verzorgen trainingen voor ambtenaren, hulpverleners en andere professionals die in hun dagelijks werk met slachtoffers van mensenhandel in aanraking (kunnen) komen.

Romaïke Zuidema

Mr. drs. Romaïke Zuidema brengt in trainingen mensenhandel het liefst terug tot de kern. Ze werkt daarom graag met checklists en stappenplannen. Als diepgang en nuance vereist zijn, zoekt ze naar verrassende en efficiënte werkvormen om dit over te brengen.

'Ik waardeer het als mensen hun enthousiasme, dilemma's of bezwaren met mij delen. Vanuit dat punt kun je samen met de inhoud aan de slag.'

Ze studeerde rechten en genderstudies. Bij Karin de Galan volgde ze een opleiding tot communicatietrainer.

Karin Burgerhout

Drs. Karin Burgerhout houdt ervan om ingewikkelde theorie te vertalen naar de praktijk en werkt graag op maatschappelijke thema's, zoals mensenhandel.

'Ik vind het vormgeven van een training een van de leukste dingen die er zijn, maar dan wel graag op een thema waarop je echt verschil kunt maken.'

Vanuit haar achtergrond als gedragswetenschapper is ze geïnteresseerd in wat mensen drijft. Regelmatig vraagt ze zich hardop af 'Waarom blijft iemand zolang werken voor een uitbouter?' maar ook: 'Wat heb jij in jouw beroep nodig om bij te dragen aan de strijd tegen mensenhandel?'

Ze studeerde psychologie en deed bij FairWork jarenlang ervaring op in het werken met slachtoffers van mensenhandel. Net als Romaïke leerde ze de fijne kneepjes van het trainersvak bij Karin de Galan.

Training ketensamenwerking bestrijding mensenhandel

Bij verschillende ketenpartners in het land ontbreekt nog veel kennis en is er onduidelijkheid over de aanpak van mensenhandel. Het effectief bestrijden van mensenhandel kan niet door slechts één organisatie gedaan worden. Het is van groot belang dat ketenpartners in een regio weten met wie ze zouden moeten samenwerken en op welke wijze.

In deze regionale training zullen beide aspecten aanbod komen. Enerzijds door het opdoen van kennis en het leren toepassen in de praktijk. Anderzijds door met betrokken partijen relevante regionale casuïstiek te bespreken en te bouwen aan een netwerk.

De training is ontwikkeld en wordt georganiseerd door de Stichting Integrale Aanpak Mensenhandel (SVIAM). Het doel van SVIAM is de multidisciplinaire samenwerking bevorderen tussen overheden, opsporingsinstanties, maatschappelijke organisaties en private partners bij de aanpak van mensenhandel. De trainers van SVIAM hebben jarenlang ervaring en expertise in de aanpak van mensenhandel op het gebied van media, hulpverlening en opsporing.

De training zal bestaan uit 4 cursusdagen van elk 6 uur. Voor elke cursusdag wordt er van de cursist verwacht dat er 2 uur aan voorbereiding wordt gedaan. Na elke les krijgt de cursist een hand-out met een korte samenvatting van de inhoud, aangevuld met zelfstudie opdrachten voor de volgende trainingsdag. De laatste cursusdag is gepland 2 maanden later om met elkaar een terugkoppeling te maken en te evalueren wat er de afgelopen maanden is gebeurd en dit met elkaar te bespreken.

De prijs voor de training is 1065 euro p.p.

Bij het succesvol afronden van de training zal een certificaat uitgereikt worden en kunnen SKJ-punten worden toegekend voor specifieke beroepsgroepen.

Amersfoort, november 2021

SVIAM

Jagermeester 8

6713 KG Ede

Contactpersoon:

Lysette Klop

+31 6 51 35 41 27

info@sviam.nl

www.sviam.nl

KvK 73975206

Regiobank

NL21 RBRB 0778 2558 75

BIC RBRBNL21

Stichting Voor Integrale Aanpak Mensenhandel heeft als doel om mensenhandel tegen te gaan door trainingen en advies op basis van het 12 Challenges Framework (ontwikkeld door MetaStory Instituut) en Slavery Free Cities (University of Nottingham).

Dag	Ochtend	Organisatie	Middag	Organisatie
Dag 1	Introductie mensenhandel		Introductie mensenhandel	
	1 uur kennismaking 1 uur theorie 1 uur praktijk	SVIAM SVIAM ?	1 uur theorie 1 uur praktijk 1 uur verwerking	SVIAM ? SVIAM
Dag 2	Seksuele uitbuiting		Arbeidsuitbuiting	
	1 uur theorie 1 uur praktijk 1 uur verwerking	SVIAM ? SVIAM	1 uur theorie 1 uur praktijk 1 uur verwerking	SVIAM ? SVIAM
Dag 3	Overige vormen van uitbuiting		Barrièremodel, signaleren en melden	
	1 uur theorie 1 uur praktijk 1 uur verwerking	SVIAM ? SVIAM	1 uur theorie 1 uur praktijk 1 uur verwerking	SVIAM ? SVIAM
Dag 4	Terugkoppeling		Afsluitende casuïstiek	
	3 uur	SVIAM	3 uur	SVIAM

* Theorie: het team van SVIAM zal een theoretische kennisoverdracht geven over elk specifiek thema.

* Praktijk: een expert met ervaring uit de praktijk zal een toelichting geven en ervaringen delen vanuit de praktijk. Voorkeur gaat uit naar iemand uit de regio.

* Verwerking: n.a.v. elk thema zal er een verwerking zijn, zoals casuïstiek bespreking of een andere praktische opdracht die klassikaal wordt uitgevoerd.

Deze training is bedoeld voor professionals uit de regio die met elkaar willen samenwerken in de bestrijding van mensenhandel. Om welke partijen het gaat, kan per regio enigszins verschillen.

Vanwege de multidisciplinaire benadering en voor een optimale effectiviteit zou het ideaal zijn als de volgende organisaties deelnemen:

- AVIM
- ISZW
- KMAR
- Onderwijs
- Wijkteam
- Veilig Thuis
- Veiligheidshuis
- Veiligheidsadviseur gemeente
- Toezichthouder gemeente (prostitutie, wonen)
- COA
- Hulpverleners van verschillende organisaties

SVIAM
Jagermeester 18
6713 KG Ede
Contactpersoon:
Lysette Klop
+31 6 51 35 41 27
info@sviam.nl

www.sviam.nl
KvK 73975206
Regiobank
NL21 RBRB 0778 2558 75
BIC RBRBNL21

Stichting Voor Integrale Aanpak Mensenhandel heeft als doel om mensenhandel tegen te gaan door trainingen en advies op basis van het 12 Challenges Framework (ontwikkeld door MetaStory Instituut) en Slavery Free Cities (University of Nottingham).